

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

18 października 2023 r.

Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P., Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący: Asesor sądowy M. P.

Protokolant: stażysta Patrycja Dębniak

po rozpoznaniu 18 października 2023 r.

na rozprawie

w sprawie z powództwa (...) spółki akcyjnej z siedzibą B.

przeciwko M. L.

o zapłatę

Zasądza od pozwanej na rzecz powódki 3127,94 zł (trzy tysiące sto dwadzieścia siedem złotych i dziewięćdziesiąt cztery grosze) wraz z odsetkami umownymi w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie od 23 marca 2023 r. do dnia zapłaty;

Oddala powództwo w pozostałym zakresie

Należność zasądzoną w punkcie pierwszym wyroku rozkłada na 7 (siedem) rat miesięcznych, w tym 5 (pięć) pierwszych rat po 600 zł (sześćset złotych) każda, 6 (szóstą) ratę w kwocie 127,94 zł (sto dwadzieścia siedem złotych i dziewięćdziesiąt cztery grosze), oraz 7 (siódmą) ratę obejmującą odsetki zawarte w pkt I, płatnych do 10. (dziesiątego) dnia każdego miesiąca, poczynając od miesiąca następnego po tym, w którym wyrok się uprawomocnił, z tym zastrzeżeniem, że cała należność staje się wymagalna w razie uchybienia płatności którejkolwiek z rat,

Uznaje, że powódka wygrała w 30%, zaś pozwana w 70% i z tego tytułu zasądza od pozwanej na rzecz powódki 1310,10 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od uprawomocnienia się wyroku.

Asesor sądowy M. P.

UZASADNIENIE

Pozwem z 23.03.2023 r. (...) S.A. z s. w W. wniosła o zasądzenie od M. L. 10 710,94 zł z umownymi odsetkami za opóźnienie równymi dwukrotności wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztami procesu wg norm przepisanych, w tym kosztami zastępstwa procesowego wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia. Nadto wniósł o zasądzenie od pozwanej kosztów doręczenia jej pism przez stronę powodową za pośrednictwem komornika w przypadku ich poniesienia.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, że dochodzone roszczenie wynika z umowy (...) zawartej przez powoda z pozwaną, zgodnie z postanowieniami regulaminu świadczenia usług drogą elektroniczną. Zgodnie z zawartą umową, całkowita kwota do zapłaty w wysokości 10 692 zł miała zostać spłacona w 36 ratach po 297 zł każda. Suma wszystkich środków pieniężnych, które powód udostępnił pozwanej w wykonaniu umowy pożyczki wynosiła 4 000 zł, natomiast całkowity koszt pożyczki wynosił 6 692 zł. Ze względu na brak realizacji przez pozwaną postanowień umowy pożyczki, powód skierował do niej wezwanie do zapłaty zaległości w terminie 7 dni od daty jego otrzymania. Następnie powód pismem

z 27.11.2022 r. wypowiedział łączącą strony umowę pożyczki. Do dnia wypowiedzenia umowy pożyczki, jak i po jej wypowiedzeniu, strona pozwana nie wpłaciła na rzecz powoda żadnej kwoty.

W odpowiedzi na pozew, M. L. przyznała, że otrzymała od powoda pożyczkę. Przyznała, że jej nie spłacała z uwagi na stan zdrowia i sytuację rodzinną. Jednocześnie zadeklarowała, że w sytuacji gdyby powód rozłożył jej zadłużenie na raty, będzie dokonywać jego spłaty zgodnie z nowym harmonogramem.

W piśmie procesowym z 16.08.2023 r., storna powodowa podtrzymała wszystkie twierdzenia, dowody i wnioski zgłoszone dotychczas i wniosła o przeprowadzenie dowodów z dokumentów załączonych do pisma. Ponadto wyraziła zgodę na rozłożenie pozwanej całej należności na raty zgodnie z harmonogramem spłaty załączonym do umowy pożyczki, z zastrzeżeniem, że w przypadku uchybienia płatności dwóch kolejnych rat cała pozostała do spłaty należność stanie się natychmiast wymagalna.

STAN FAKTYCZNY:

12.08.2022 r. M. L. złożyła wniosek o udzielenie pożyczki w kwocie 4.000 zł do (...) S.A. z s. w W., któremu nadano nr referencyjny (...). Wniosek złożyła w telefonicznym trybie wnioskowania o pożyczkę.

Tożsamość M. L. oraz wola zawarcia umowy pożyczki została potwierdzona poprzez jej rejestrację na internetowej platformie usług pożyczkodawcy (...).

16.08.2022 r. (...) S.A. zawarła z M. L. umowę (...) (nr referencyjny (...), znak: (...) -01-21).

Zawarcie umowy nastąpiło zgodnie z postanowieniami regulaminu świadczenia usług drogą elektroniczną, tj. poprzez zalogowanie się pożyczkobiorczyni do Strefy Klienta, zaakceptowanie oferty pożyczkodawcy, dokonanie potwierdzenia biometrycznego autentyczności tożsamości pożyczkobiorczyni oraz wpisanie przez nią kodu autoryzacyjnego otrzymanego od pożyczkodawcy za pomocą wiadomości tekstowej SMS.

Zgodnie z pkt 1.1. umowy pożyczkodawca udzielił na wniosek pożyczkobiorczyni pożyczki gotówkowej w kwocie 8.000 zł, na którą złożyła się:

całkowita kwota pożyczki, czyli suma wszystkich środków pieniężnych, nieobejmujących kredytowanych kosztów pożyczki, które pożyczkodawca udostępnił pożyczkobiorcy na podstawie umowy, wynosząca 4.000 zł,

kredytowane koszty pożyczki, czyli kwota pieniężna wynosząca 4.000 zł, która została przeznaczona na zapłatę kosztów należnych w dniu zawarcia umowy, stanowiących sumę kosztów o których mowa w pkt 1.4 umowy, a która została ograniczona do limitu określonego w art. 36aa ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (...)

Pożyczka została udzielona na okres 36 miesięcy (okres kredytowania).

Zgodnie z pkt 1.2. umowy, stopa procentowa (...) była stała i wynosiła 19,77% w skali roku.

Zgodnie z pkt 1.3. umowy, pożyczka została udostępniona pożyczkobiorcy w ten sposób, że całkowita kwota pożyczki została przelana przez pożyczkodawcę na wskazany przez pożyczkobiorcę rachunek bankowy, a kwota kredytowanych kosztów pożyczki wynosząca 4.000 zł została potrącona z pożyczki tytułem pokrycia kosztów, o których mowa w pkt 1.4. umowy, w momencie wypłaty środków pieniężnych na rachunek pożyczkobiorcy.

Zgodnie z pkt 1.4. umowy, w związku z udzieleniem pożyczki, pożyczkobiorca zobowiązał się ponieść koszty w postaci:

a) opłaty związanej z przygotowaniem i zawarciem umowy, obejmującą, koszty i inne niż wskazane w lit. b, w wysokości 150 zł (opłata przygotowawcza);

b) prowizja pożyczkodawcy w kwocie 3850 zł (prowizja), w okresie kredytowania, (zestawienie kwot składających się na prowizję pożyczkodawcy zostało przedstawione pożyczkobiorcy w postaci elektronicznej na etapie wnioskowania o pożyczkę.

W myśl pkt 1.5. umowy, w związku z powyższym, zgodnie z (...), pożyczkodawca wskazał, że:

a) całkowity koszt pożyczki, czyli wszelkie koszty, które pożyczkobiorca był zobowiązany ponieść w związku z umową, obliczony zgodnie z (...) (całkowity koszt pożyczki) wynosi 6692 zł,

b) rzeczywista roczna stopa oprocentowania, czyli całkowity koszt pożyczki, wyrażony jako wartość procentowa całkowitej kwoty pożyczki w stosunku rocznym ((...)) wynosi 117,92 %

c) całkowita kwota do zapłaty przez pożyczkobiorcę tj. suma całkowitego kosztu pożyczki i całkowitej kwoty pożyczki (całkowita kwota do zapłaty) wynosi 10.692 zł.

W myśl pkt 2.1. umowy, pożyczkobiorca zobowiązał się do zapłaty na rzecz pożyczkodawcy całkowitej kwoty do zapłaty w formie 36 równych rat miesięcznych obejmujących spłatę pożyczki oraz odsetek umownych (raty) w wysokości 297 zł w terminach wskazanych w harmonogramie spłat stanowiącym załącznik nr 1 do umowy (harmonogram spłat) na rachunek pożyczkodawcy, przy czym pierwsza rata płatna do 26.09.2022 r., a ostatnia do 26.08.2025 r.

Zgodnie z pkt 5.2. umowy, umowa została zawarta na czas oznaczony, do upływu okresu kredytowania tj. do 26.08.2025 r. lub do całkowitej spłaty wszystkich zobowiązań pożyczkobiorcy wynikających z umowy.

W pkt 7.1. umowy wskazano, że pożyczkodawca może wypowiedzieć umowę w przypadku, gdy opóźnienie w płatności kwoty równej jednej racie przekroczy 30 dni, po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy do zapłaty zaległości w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania; pożyczkodawca może wezwać pożyczkobiorcę do zapłaty na piśmie, lub za pomocą poczty elektronicznej (e-mail), wysłanej na adres poczty elektronicznej pożyczkobiorcy, wskazany we wniosku o udzielenie pożyczki lub inny adres e-mail wskazany przez pożyczkobiorcę, zgodnie z pkt 4.1. powyżej. Pożyczkodawca zobowiązany jest do zachowania 30 dniowego okresu wypowiedzenia warunków umowy. Wypowiedzenie umowy jest równoznaczne z postawieniem w stan natychmiastowej wykonalności należnej pożyczkodawcy całkowitej kwoty do zapłaty, o czym pożyczkodawca poinformuje pożyczkobiorcę w oświadczeniu o wypowiedzeniu, wzywając go do zapłaty wymagalnej kwoty.

W dniu zawarcia umowy pożyczki (...) S.A. przesłała na adres e-mail M. L. – (...)@wp.pl, wiadomość potwierdzającą udzielenie pożyczki wraz z umową pożyczki nr (...) i załącznikami oraz wypłaciła pożyczkobiorczyni wnioskowaną kwotę pożyczki tj. 4000 zł, na rachunek bankowy, oznaczając tytuł transakcji jako: (...) wypłata umowy (...) numer referencyjny (...).

Dowód : okoliczność bezsporna, a nadto umowa pożyczki gotówkowej nr (...) wraz z załącznikami k. 6-10, regulamin świadczenia usług drogą elektroniczną k. 11-12, potwierdzenie zawarcia umowy pożyczki (...) k. 13, protokół z weryfikacji biometrycznej wykonanej dla wniosku nr (...) k. 14, potwierdzenie wykonania transakcji k. 15, załącznik do wniosku o nr (...) k. 17, potwierdzenie złożenia wniosku o udzielenie pożyczki k. 44-48

Ze względu na brak realizacji przez M. L. postanowień umowy pożyczki, (...) S.A. skierował do niej pismo z 27.10.2022 r. (data nadania 28.10.2022 r.) stanowiące ostateczne wezwanie do dobrowolnej zapłaty rat pożyczki wymagalnych 26.09.2022r. i 26.10.2022r., w łącznej wysokości 594 zł w terminie 7 dni od daty otrzymania pisma.

Pismo zostało doręczone 2.11.2022 r.

Dowód : okoliczność bezsporna, a nadto ostateczne wezwanie do zapłaty k. 16-17, 49, potwierdzenie nadania k.50

Z uwagi na brak realizacji wezwania do zapłaty przez pożyczkobiorczynię, (...) S.A. pismem z 27.11.2022 r. (data nadania 28.11.2022 r.) wypowiedział jej umowę pożyczki i wezwał ją do zapłaty zadłużenia z tytułu umowy, które na

dzień wystawienia pisma wynosiło 10.710,94 zł. Wypowiedzenie nastąpiło z zachowaniem terminu 30 dni. Wyliczenie dłuższej kwoty obejmowało kwotę niespłaconej pożyczki w wysokości 10.692 zł i umowne odsetki dzienne obliczone na podstawie pkt 3.1. umowy pożyczki w wysokości 18,94 zł.

Pismo zostało doręczone 1.12.2022 r.

Roszczenie stało się wymagalne 28.12.2022 r.

Dowód : okoliczność bezsporna, a nadto wypowiedzenie umowy k. 18, 51, potwierdzenie nadania k. 52

Tytułem spłaty pożyczki M. L. dokonała 3 wpłat po 297 zł.

Dowód : aktualna karta rozliczeniowa (zakładka płatby dla umowy (...)) k. 19, 42, odsetki dzienne do umowy (...) k. 43

OCENA DOWODÓW:

Powyższy stan faktyczny ustalony został na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach niniejszej sprawy.

Wskazane wyżej dokumenty uznano za przydatne dla rozstrzygnięcia sprawy gdyż ich prawdziwość i autentyczność nie była kwestionowana przez strony postępowania, jak również Sąd nie znalazł podstaw, aby czynić to z urzędu.

Zebranych w sprawie dokumentom Sąd przypisał znaczenie jakie wynika z art. 245 k.p.c. i z art. 243¹ k.p.c. w zw. z art. 245 k.p.c. w przypadku kopii dokumentów i wydruków, w których było możliwe ustalenie ich wystawców. Ponadto wskazać trzeba, że wydruki komputerowe mogą stanowić dowód w postępowaniu cywilnym. Powszechnie przyjmuje się, że wydruki komputerowe stanowią, bowiem "inny środek dowodowy", o którym mowa w art. 308 k.p.c. i art. 309 k.p.c., gdyż wymieniony tam katalog ma charakter otwarty. Jakkolwiek nie można przyjąć, że oświadczenie zawarte w wydruku komputerowym jest zgodne z rzeczywistym stanem rzeczy, to należy przyjąć, że przedmiotowy środek dowodowy świadczy o istnieniu zapisu komputerowego określonej treści w chwili dokonywania wydruku (por. wyrok SA w Krakowie z 8 lutego 2013 r., I ACa 1399/12, LEX nr 1362755, postanowienie SA we Wrocławiu z 12 października 2012 r., I ACz 1810/12, LEX nr 1223511). Podkreślić należy, że walor dowodowy przyznaje się wydrukowi z poczty elektronicznej (wiadomość e-mail zawarta w wydruku komputerowym, nie jest dokumentem w rozumieniu art. 244 k.p.c. i art. 245 k.p.c., natomiast może być uznana za "inny środek dowodowy" w rozumieniu art. 309 k.p.c.).

Tym samym, w ocenie Sądu, przedłożone przez powoda dokumenty, wydruki i pisma stanowiły wystarczający dowód na to, że pozwana zawarła z powodem umowę pożyczki, a kwota pożyczki została jej wypłacona. Okoliczności tej w szczególności nie kwestionowała sama pozwana.

Z uwagi na niestawiennictwo pozwanej, Sąd pominął dowód z jej przesłuchania.

OCENA PRAWNA:

Powództwo podlegało uwzględnieniu w części.

Podstawę prawną żądania pozwu stanowiły przepisy art. 3 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U.2023.1028 t.j.) i art. 720 k.c.

W niniejszej sprawie roszczenie powoda nie było sporne. Pozwana nie kwestionowała legitymacji czynnej powoda. Nie kwestionowała ciężącego na niej zobowiązania wynikającego z zawartej z powodem umowy (...) (nr referencyjny (...), znak: (...)-01-21), otrzymania sumy pożyczki wynikającej z tej umowy oraz wysokości samego zobowiązania pozostałego do spłaty. Nie podnosiła względem roszczenia powoda żadnych zarzutów czy zastrzeżeń.

Przedłożona przez stronę powodową umowa, określona jako umowa pożyczki, pod względem prawnym stanowi niewątpliwie kredyt konsumencki zawierany na odległość w rozumieniu art. 5 pkt 13 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (dalej u.k.k.). Zgodnie z art. 3 ust. 1 tej ustawy, przez umowę o kredyt konsumencki rozumie

się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255.550 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi. Za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności umowę pożyczki (art. 3 ust. 2 pkt 1 ustawy). Natomiast przez kredyt konsumencki zawierany na odległość rozumie się umowę o kredyt konsumencki zawieraną z konsumentem bez jednoczesnej obecności obu stron, przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość (art. 5 pkt 13 ustawy). Sąd ma przy tym na uwadze, że w niniejszej sprawie znajdują zastosowanie dotychczasowe przepisy u.k.k., czyli sprzed nowelizacji dokonanej ustawą z dnia 6 października 2022 r. o zmianie ustaw w celu przeciwdziałania lichwie. Zgodnie z art. 10 ustawy z 6 października 2022 r. o zmianie ustaw w celu przeciwdziałania lichwie przepisów ustawy zmienianych m.in. w art. 1 w nowym brzmieniu nie stosuje się do umów zawartych przed dniem wejścia w życie tych przepisów. Wejście w życie art. 1 ww. ustawy nastąpiło w myśl art. 14 pkt 1 po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, czyli w dacie 7 listopada 2022 r.

Sąd, biorąc pod uwagę materiał dowodowy zebrany w sprawie, jak i oświadczenia stron, nie miał w niniejszej sprawie wątpliwości, że pozwaną łączyła z powodem umowa pożyczki, na którą powoływała się strona powodowa w pozwie i zgodnie z nią zostały pozwanej przekazane umówione środki do dyspozycji. Pozwana tytułem spłaty tej pożyczki dokonał trzech wpłat po 279 zł każda. Wobec braku spłaty całości pożyczki, pozostała do zapłaty kwota stała się zatem wymagalna w całości w związku z wypowiedzeniem umowy.

Sąd uznał tym samym, że powód wykazał swoje roszczenie co do zasady.

Odnosząc się do roszczenia powoda w zakresie jego wysokości, Sąd stwierdził natomiast, że w tym względzie jego żądanie zasługuje jedynie na częściowe uwzględnienie.

Wątpliwości Sądu wzbudziły bowiem niektóre postanowienia umowne co do ich zgodności z przepisami ustawy, a w konsekwencji - zakresu ewentualnej odpowiedzialności pozwanej.

Jak wynika z treści zawartej umowy, pozwana zobowiązała się zwrócić na rzecz pożyczkodawcy kapitał pożyczki wynoszący 4.000 zł i zobowiązała się ponieść kredytowane koszty pożyczki w postaci opłaty przygotowawczej w wysokości 150 zł i prowizji w wysokości 3850 zł, tj. łącznie 4000 zł, przy czym całkowity koszt pożyczki ustalono na 6692 zł. Tym samym, całkowita kwota do zapłaty przez pożyczkobiorczynię tj. suma całkowitego kosztu pożyczki i całkowitej kwoty pożyczki wynosiła 10.692 zł. Strona powodowa domagała się w niniejszej sprawie zapłaty kapitału pożyczki, odsetek umownych, a także innego rodzaju należności wynikających z zawartej umowy.

Zatem w pierwszej kolejności należało zbadać, czy tego rodzaju opłaty inne niż kapitał, były faktycznie powodowi należne.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Zgodnie z § 2 jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie. Natomiast § 3 tego artykułu stanowi, że niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta.

By określone postanowienie umowy mogło zostać uznane za „niedozwolone postanowienie umowne” w rozumieniu przywołanego przepisu, spełnione muszą zostać cztery warunki: umowa musi być zawarta z konsumentem, postanowienie umowy „nie zostało uzgodnione indywidualnie”, postanowienie kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, postanowienie sformułowane w sposób jednoznaczny nie dotyczy „głównych świadczeń stron” (por. Komentarz do art. 385 1 kodeksu cywilnego, A. Rzetecka – Gil, Lex).

Zgodnie z art. 22¹ k.c. za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą z przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową. Odnosząc powyższe do niniejszej sprawy należy wskazać, że pozwana zawarła przedmiotową umowę jako konsument. Z materiału dowodowego nie wynikało, by przedmiotowa umowa wiązała się z jakąkolwiek działalnością gospodarczą pozwanej, czy też była zawarta na potrzeby działalności zawodowej.

W niniejszej sprawie umowa, będąca podstawą zobowiązań pozwanej zawarta została w ramach standardowo stosowanych formularzy umowy, które pozwana zaakceptowała i nie miał wpływu oraz możliwości negocjowania szczegółowych warunków umowy. O ile postanowienia zawartej umowy pożyczki nie naruszają przepisów o kredycie konsumenckim, zarówno co do treści samej umowy, jak i sposobu jej wypowiedzenia, to niektóre postanowienia umowy w świetle art. 385¹ § 1-4 k.c., który stanowi o niedozwolonych klauzulach umownych, nie mogą być zaakceptowane. Pozwana nie miała jakiegokolwiek wpływu na treść umowy, chociażby dlatego, że jak widać strona powodowa korzystała z gotowego formularza, którym powszechnie posługuje się w kontaktach z klientami (pożyczkobiorcami). Podkreślić należy, że zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. za sprzeczne z dobrymi obyczajami należy uznać m.in. działania wykorzystujące niewiedzę, brak doświadczenia konsumenta, naruszenie równorzędności stron umowy, działania zmierzające do dezinformacji, wywołania błędnego przekonania konsumenta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności. Chodzi więc o działanie potocznie określane jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające in minus od przyjętych standardów postępowania (porównaj wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 27 stycznia 2011 r., sygn. akt VI ACa 771/10, Lex nr 824347). Rażące naruszenie interesów konsumenta zachodzi natomiast w sytuacji, w której w rażący sposób została naruszona równowaga interesów stron umowy przez to, że jedna z nich wykorzystwała swoją przewagę, formułując konkretne postanowienie umowy. Określenie „rażąco” należy stosować do znacznego odchylenia przyjętego uregulowania od zasady uczciwego wyważenia praw i obowiązków (porównaj wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 14 września 2011 r., VI ACa 291/11, Lex nr 1130440). Rażące naruszenie interesów konsumenta oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym (porównaj wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 14 grudnia 2010 r., VI ACa 487/10, Lex nr 1120268).

Nie można zapominać, że przepisy o niedozwolonych postanowieniach umownych zostały wprowadzone z kodeksu cywilnego w ramach implementacji dyrektywy 93/13/EWG w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich. Kompetencja sądu do zbadania z urzędu tego, czy klauzula w umowie jest postanowieniem nieuczciwym, stanowi w tej sytuacji zarówno środek do realizacji celu określonego w art. 6 dyrektywy 93/13, to znaczy uniemożliwienia związania konsumenta nieuczciwym postanowieniem, jak i do przyczynienia się do osiągnięcia celu art. 7 wskazanej dyrektywy, ponieważ przeprowadzenie przez sąd z urzędu takiej oceny może działać jako czynnik przyczyniający się do zapobiegania nieuczciwym warunkom w umowach zawieranych pomiędzy konsumentami a sprzedawcami lub dostawcami (tak m.in. wyrok TS z 21 listopada 2002 r., C-473/00; wyrok TS z 27 czerwca 2000 r., C-240/98).

W ocenie Sądu, zaliczenie do sumy całkowitej kwoty do zapłaty przez pożyczkobiorczynię łącznych kosztów pożyczki na poziomie 6692 zł (przy kwocie pożyczki 4.000 zł), przy czym wprost opisane zostały tylko koszty w postaci opłaty przygotowawczej w wysokości 150 zł i prowizji w wysokości 3850 zł, tj. łącznie 4000 zł, rażąco narusza interesy konsumenta. Powyższe postanowienia kształtują prawa i obowiązki pozwanej w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interesy pozwanego. Postanowienia zawartej umowy powinny być wynikiem konsensusu, wyrównanych negocjacji. Tymczasem są to postanowienia przyjęte z wzorca, jakim posługuje się pożyczkodawca w prowadzonej przez siebie działalności, narzucając je konsumentowi i nie dając mu możliwości negocjacji w tym zakresie.

Prowizja czy opłata przygotowawcza nie stanowiła świadczenia głównego. W tym zakresie przywołać należy podzieleny przez Sąd pogląd wyrażony przez Sąd Okręgowy w Poznaniu w uzasadnieniu wyroku w sprawie II Ca 982/21, w której powodem był ten sam podmiot, zgodnie z którym znaczenie językowe prowizji to wynagrodzenie za pośrednictwo w zawieraniu umów na rzecz dającego polecenie lub zawieranie ich w jego imieniu, ustalane w procentach od

dokonywanych transakcji. Pobieranie prowizji przewidują niektóre umowy nazwane w kodeksie cywilnym np. umowa agencji, także prawo bankowe za niektóre usługi. (Nowa Encyklopedia Powszechna PWN pod red. B. Kaczorowskiego Wydawnictwo Naukowe PWN Warszawa 2004 rok str.31). Zgodnie z umową agencyjną w razie braku odmiennych postanowień umownych agentowi należy się prowizja, które stanowi jego wynagrodzenie. Agent ma w pewnych wypadkach także prawo do zwrotu wydatków, które odróżnia się od wynagrodzenia. Jednakże to, jak agent kalkuluje swoje wynagrodzenie, czyli czy pokrywa ono także koszty jego działalności, obok zysku, należy do niego. (art.7581, 762 k.c.). W umowie komisu prowizja jest także synonimem wynagrodzenia (art. 765 k.c.). Z kolei w prawie bankowym mówi się o ekonomicznej kategorii „ceny kredytu/pożyczki”, na którą składają się odsetki kapitałowe, prowizje i inne należności banku, jak opłaty czy koszty. Jako wynagrodzenie banku traktowane są odsetki i prowizje. Prowizja stanowi postać wynagrodzenia banku, związanego z umową kredytową, innego niż odsetki zwykle. Prowizja od kredytu stanowi opłatę pobieraną przez bank w momencie udzielania kredytu. Jest ona pobierana przez bank w chwili zawierania umowy kredytu albo w momencie udostępniania kredytu. Wysokość opłat i prowizji nie musi stanowić równowartości poniesionych przez bank kosztów. Banki najczęściej ustalają z klientami prowizję od udzielenia kredytu oraz na wypadek jego niewykorzystania (art.77 prawa bankowego), jednak są możliwe i inne prowizje. Art. 110 prawa bankowego wyróżnia prowizje od opłat z tytułu wykonywanych czynności bankowych oraz opłat za wykonywanie innych czynności (B. Bajor Komentarz do art. 77 prawa bankowego LEX Stec do art.69 prawa bankowego Legalis). W doktrynie traktuje się prowizje i opłaty jako wchodzące w istocie w skład wynagrodzenia banku, pobieranego obok odsetek (oprocentowania). Celem prowizji i opłat jest zapewnienie bankom wynagrodzenia za wykonywane przez nie czynności i usługi. Wynagrodzenie to może obejmować zwrot kosztów i wydatków poniesionych w związku z wykonaniem danej czynności i ewentualnie godziwą marżę. Możliwe jest pobieranie prowizji, a zwłaszcza opłat w wysokości uśrednionej dla określonego rodzaju czynności czy nawet zryczałtowanej (tak teza 2 do art.110 Prawa bankowego L. K. LEX). Tak ujmowane wynagrodzenie wpisuje się w definicję wynagrodzenia za udzielenie pożyczki w wypadku, gdy strony uzgodnią odpłatność pożyczki, co jest na rynku regulą.

Zgodnie z art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Do essentialia negotii umowy pożyczki zalicza się w orzecznictwie: oznaczenie stron, oznaczenie przedmiotu pożyczki (określenie ilości pieniędzy albo rzeczy oznaczonych co do gatunku), a także zobowiązanie się dającego pożyczkę do ich przeniesienia na własność biorącego oraz obowiązek zwrotu przedmiotu pożyczki. Wynagrodzenie, w szczególności odsetki kapitałowe, nie stanowią elementu przedmiotowo istotnego umowy pożyczki (K. Osajda Komentarz do art.720 Kodeksu cywilnego tezy A. 5 i 7 Legalis).

Jednakże w razie, gdy umowa pożyczki jest odpłatna, mamy do czynienia z wynagrodzeniem, które może przybrać postać przede wszystkim odsetek kapitałowych. W praktyce wynagrodzenie przybiera najczęściej postać odsetek od pożyczonego kapitału. Poza odsetkami umowa może przewidywać także inne składniki wynagrodzenia dla dającego pożyczkę w postaci różnego rodzaju opłat, które mogą być łącznie określane jako pozaodsetkowe koszty pożyczki. W przypadku pożyczki konsumenckiej, do której stosuje się przepisy o kredycie konsumenckim, ustawodawca rozróżnia wśród kosztów kredytu odsetki i „pozaodsetkowe koszty kredytu”, te ostatnie definiując jako „wszystkie koszty, które konsument ponosi w związku z umową o kredyt konsumencki, z wyłączeniem odsetek”. (K. O. teza D. I. 45 i 45.1 cyt. wyżej). Koszty pozaodsetkowe to przykładowo, opłaty, prowizje, podatki i marże jeżeli są znane kredytodawcy oraz koszty usług dodatkowych, w szczególności ubezpieczeń, w przypadku gdy ich poniesienie jest niezbędne do uzyskania kredytu lub do uzyskania go na oferowanych warunkach, z wyjątkiem kosztów opłat notarialnych ponoszonych przez konsumenta. Zatem pod pojęciem wynagrodzenia (w znaczeniu odpłatności za udzielenie pożyczki) innego, niż odsetki kapitałowe, należy rozumieć wszelkie koszty ponoszone przez pożyczkobiorcę przewidziane w umowie pożyczki, bez względu na to, czego dotyczą, a więc czy stanowią „czysty” dochód pożyczkodawcy, nazwany np. marżą, czy też pokrywają koszty jego działalności gospodarczej, czy też ryzyko kredytowe, czy też koszty wykonywania konkretnych czynności związanych z zawarciem i wykonaniem umowy. Te koszty ponosi pożyczkobiorca, są więc dla niego ceną udzielonej pożyczki, odpłatą w rozumieniu odpłatności pożyczki. (...) dopuszcza obciążanie tymi kosztami konsumentów, ale pod pewnymi wszakże warunkami. Istotne są także uregulowania polskiego prawa cywilnego.

Przechodząc do oceny, czy rzeczona umowa pożyczki określająca prawa i obowiązki stron w zakresie ponoszenia przez pozwaną na rzecz pożyczkodawcy wynagrodzenia prowizyjnego i opłaty przygotowawczej mają charakter niedozwolony (są abuzywne), trzeba przede wszystkim wskazać, że zgodnie z (...) § 1 zd. drugie k.c. nie może być abuzywne świadczenie główne, jeżeli zostało sformułowane w sposób jednoznaczny. Podnosi się, że pojęcie „głównych świadczeń stron” (art. 385¹ § 1 zd. 2. k.c.) należy interpretować raczej wąsko, w nawiązaniu do elementów przedmiotowo istotnych umowy (tak SN w wyroku z 8 czerwca 2004 r. I CK 635/03 L.). Elementem przedmiotowo istotnym umowy pożyczki nie jest odpłatność za udzieloną pożyczkę (tak np. J. Gudowski teza 9 Komentarz do art.720 k.c. LEX). W tym względzie należy odnotować uchwałę Sądu Najwyższego z 27 października 2021 r. (III CZP 43/20), w której stwierdzono, że wynagrodzenie prowizyjne (prowizja), stanowiące wynagrodzenie z tytułu udzielenia pożyczki, przewidziane w umowie pożyczki, do której mają zastosowanie przepisy ustawy z 12 maja 2011r. o kredycie konsumenckim, nie jest świadczeniem głównym w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. Sąd Najwyższy przy tej okazji (oraz w sprawie III CZP 42/20 w uchwale z 26.10.2021 r.) wyraził pogląd, że okoliczność, że pozaodsetkowe koszty kredytu konsumenckiego nie przekraczają wysokości określonej w art. 36a ust. 1 i 2 ustawy z 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, nie wyłącza oceny, czy postanowienia określające te koszty są niedozwolone (art. 385¹ § 1 k.c.).

Przyglądając się przepisom dyrektywy Rady 93/13/EWG z 5 kwietnia 1993r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich zwrócić trzeba uwagę na art. 4 ust. 2 dyrektywy Rady 93/13/EWG, według którego kontrola abuzywności jest wyłączona w odniesieniu do postanowień określających główny przedmiot umowy oraz relację ceny i wynagrodzenia do dostarczonych w zamian towarów lub usług, o ile postanowienia te zostały wyrażone prostym i zrozumiałym językiem. Ponieważ stosowne wyłączenie zawarte w art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13/EWG stanowi wyjątek od zasady kontroli treści nieuczciwych warunków, wyłączenie to należy interpretować w sposób zawężający (tak wyrok TSUE z 30.4.2014 r. w sprawie C-26/13, Kásler i Káslerné Rábai, ECLI:EU:C:2014:282, pkt. 42 oraz wyr. TSUE z 26.2.2015r. w sprawie C-143/13, Matei i Matei, ECLI:EU:C:2015:127, pkt. 49, wyrok TSUE z 3 września 2020 r. C-84/19 tezy 66 i 67 i cytowany tam wyrok TSUE z dnia 23 kwietnia 2015 r., Van Hove, C- 96/14, EU:C:2015:262, pkt. 31, także K. Osajda Komentarz do art.1851 Kodeksu cywilnego tezy 22-24 Legalis). Dyrektywa posługuje się zatem pojęciem „głównego przedmiotu umowy”.

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej nie wyklucza, aby w przypadku umowy pożyczki tak określone wynagrodzenie, które służy pokryciu różnych kosztów działania pożyczkodawcy, nadto jego ryzyka kredytowego czy wreszcie stanowi dodatkowy „czysty zysk”, nie było świadczeniem głównym w rozumieniu art. 4 ust. 2 Dyrektywy 93/13/EWG. Należy przypomnieć w tym względzie, że zgodnie z art. 4 ust. 2 tej dyrektywy ocena nieuczciwego charakteru warunków nie dotyczy ani określenia głównego przedmiotu umowy, ani relacji ceny i wynagrodzenia do dostarczonych w zamian towarów lub usług, o ile warunki te zostały wyrażone prostym i zrozumiałym językiem. (...) wskazuje, że w ramach umowy kredytu kredytodawca zobowiązuje się głównie udostępnić kredytobiorcy określoną kwotę pieniężną, zaś kredytobiorca – głównie spłacać tę sumę w przewidzianych terminach, z reguły z odsetkami. Świadczenia podstawowe takiej umowy odnoszą się zatem do kwoty pieniężnej, która musi być określona w stosunku do waluty wypłaty i określonej spłaty. Pojęcie „głównego przedmiotu umowy” i „ceny” w rozumieniu art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13 nie może wyznaczać pojęcie „całkowitego kosztu kredytu ponoszonego przez konsumenta” w rozumieniu art. 3 lit. g) dyrektywy (...) (wyrok z dnia 26 lutego 2015 r., M., C-143/13, EU:C:2015:127, pkt47). Zatem okoliczność, że różne rodzaje opłat lub „prowizja” są wliczane w całkowity koszt kredytu konsumenckiego, nie jest rozstrzygająca dla celów ustalenia, że koszty te wchodzą w zakres podstawowych świadczeń przewidzianych w umowie o kredyt.

(...) wskazuje, że do sądu krajowego należy dokonanie oceny, z uwzględnieniem charakteru, postanowień i ogólnej systematyki rozpatrywanej w postępowaniu głównym umowy o kredyt, a także kontekstu faktycznego i prawnego, w jaki wpisuje się ta umowa, czy rozpatrywane warunki odnoszą się do świadczeń, które stanowią zasadniczy element tej umowy, a w szczególności do obowiązku zwrotu przez dłużnika kwoty oddanej do jego dyspozycji przez kredytodawcę. (...) podkreśla, że można zakwalifikować jako stanowiące główny przedmiot umowy jedynie jasne i zrozumiałe warunki, ponieważ ten sam wymóg przejrzystości, o którym mowa w art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13,

znajduje się również w art. 5 tej dyrektywy, który przewiduje, że pisemne warunki umowy powinny „zawsze” być wyrażone prostym i zrozumiałym językiem. Ustanowiony przez tę dyrektywę system ochrony opiera się na założeniu, że konsument jest stroną słabszą niż przedsiębiorca, zwłaszcza jeśli chodzi o stopień poinformowania, zatem wymóg przejrzystości należy rozumieć w sposób rozszerzający, to znaczy w ten sposób, że wymaga on nie tylko, aby dany warunek był zrozumiały dla konsumenta z gramatycznego punktu widzenia, lecz by konsument ten był również w stanie ocenić, na podstawie precyzyjnych i zrozumiałych kryteriów, konsekwencje ekonomiczne dla niego. (...) dochodzi do wniosku, że w celu dokonania oceny, czy rozpatrywane warunki dotyczące kosztów ponoszonych przez konsumenta wchodzą w zakres głównego przedmiotu umowy, do sądu odsyłającego (...) należy ustalenie, czy w świetle całokształtu istotnych okoliczności faktycznych, w tym reklamy i informacji dostarczonych przez kredytodawcę w ramach negocjacji umowy kredytu, a także, bardziej ogólnie, wszystkich warunków umowy kredytu konsumentckiego (...), właściwie poinformowany oraz dostatecznie uważny i rozsądny przeciętny konsument mógł nie tylko z łatwością zapoznać się z kwotami należnymi tytułem opłat i prowizji (...), ale także oszacować potencjalnie dla niego istotne konsekwencje ekonomiczne.

(...) przyznał, że przedsiębiorca nie jest zobowiązany do wyszczególnienia charakteru każdej usługi świadczonej w zamian za koszty, które obciążają konsumenta na podstawie postanowień umowy, takie jak „prowizja” czy „opłata przygotowawcza”. Niemniej jednak, aby spełnić wymóg przejrzystości, musi zaistnieć sytuacja, w której charakter faktycznie świadczonych usług da się w sposób racjonalny zrozumieć lub wywieść z całej umowy. (...) wywiódł, że art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że warunki umowy o kredyt konsumentcki, które obciążają konsumenta kosztami innymi niż spłata kapitału podstawowego i zapłata odsetek, nie są objęte wyjątkiem przewidzianym w tym przepisie, jeżeli warunki te nie określają ani charakteru tych kosztów, ani usług, za które mają stanowić wynagrodzenie, i są sformułowane w sposób, który wprowadza konsumenta w błąd co do jego obowiązków i skutków gospodarczych tych warunków, czego ustalenie należy do sądu odsyłającego. Tak więc pozaodsetkowy koszt kredytu dla konsumenta, który na mocy przepisów krajowych jest ograniczony do określonego pułapu, może jednak prowadzić do znaczącej nierównowagi w rozumieniu orzecznictwa Trybunału, mimo że został ustalony poniżej tej górnej granicy, jeżeli świadczone w zamian usługi nie wchodziły racjonalnie w zakres świadczeń wykonanych w ramach zawarcia lub zarządzania umową o kredyt, lub gdy kwoty obciążające konsumenta z tytułu kosztów udzielenia i zarządzania pożyczką wydają się oczywiście nieproporcjonalne do kwoty pożyczki. Do sądu krajowego należy ponadto uwzględnienie w tym aspekcie skutków innych warunków umownych w celu ustalenia, czy rzeczone warunki nie powodują znaczącej nierównowagi ze szkodą dla pożyczkobiorcy. (...) odnosząc się do art. 3 ust. 1 dyrektywy 93/13 stwierdził, że należy interpretować go w ten sposób, że warunek umowny dotyczący pozaodsetkowych kosztów kredytu, który określa ten koszt poniżej ustawowego pułapu i który przenosi na konsumenta koszty działalności gospodarczej kredytodawcy, może powodować znaczącą nierównowagę wynikających z umowy praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta, gdy obciąża konsumenta kosztami nieproporcjonalnymi w stosunku do świadczeń i do kwoty otrzymanego kredytu, czego ustalenie należy do sądu odsyłającego. (tezy 66-97 wyrok (...) z 3 września 2020 r.C-84/19).

Podsumowując, po pierwsze według wykładni dyrektywy 93/13 EWG dokonanej przez (...) nawet ocena, że wynagrodzenie prowizyjne stanowi główne oświadczenie pożyczkobiorcy-konsumenta, nie wyłącza badania jego abuzywności. Po drugie Sąd Okręgowy podziela pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w uchwale III CZP 43/20, że wynagrodzenie prowizyjne nie stanowi głównego świadczenia stron umowy pożyczki konsumentckiej.

Mając powyższe na uwadze należy dojść do wniosku, że wynagrodzenie prowizyjne (prowizja) i opłata przygotowawcza nie stanowiły świadczenia głównego umowy w rozumieniu art. 385¹ § 1 zd. drugie k.c. wykładanego zgodnie z art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13 EWG. Jakkolwiek sformułowania obu przepisów nieco się różnią, jednakże przepis kodeksu cywilnego powinno się wyklądać zgodnie z treścią dyrektywy. Wynagrodzenie prowizyjne i opłata przygotowawcza nie stanowią przedmiotowo istotnych elementów umowy pożyczki konsumentckiej.

Nawet, gdyby stanowiły świadczenie główne, to żadne z ocenianych postanowień umowy nie spełnia warunku jasności i przejrzystości. W tym miejscu wskazać bowiem należy, że umowa najpierw określała, iż kredytowany koszt pożyczki

wynosi 4.000 zł i określała, że na kwotę tę ustala się prowizję na poziomie 3850 zł i opłatę przygotowawczą na poziomie 150 zł, a w dalszych postanowieniach określała, że całkowity koszt pożyczki wynosi 6692 zł, nie wyjaśniając już co na te sumę, w tym dodatkowo naliczone 2692 zł, się składa. Umowa nie wyjaśnia za co pozwana miała te kwoty zapłacić.

Z umowy nie wynika, czy koszty te zostały pobrane za udzielenie pożyczki (a jeśli tak, co należy rozumieć przez udzielenie pożyczki), czy za dodatkowe usługi powoda i jakie, czy może stanowi wynagrodzenie za korzystanie przez pozwaną z kapitału powoda, pobierane obok odsetek kapitałowych, czy ma rekompensować powodowi ryzyko braku spłaty pożyczki, zważywszy, że koszt ten przekracza sumę kapitału pożyczki, czy też ma jeszcze inny charakter i cel. Brak tych informacji w umowie nie pozwolił pozwanej, jako konsumentowi, na zorientowanie się co do ekonomicznych skutków umowy w tym znaczeniu, że pozwana nie wiedziała, za co płaci. Jest to tym bardziej istotne, że wysokość ww. kosztów jest nieproporcjonalnie wysoka w stosunku do całkowitej kwoty pożyczki, a więc środków pieniężnych udostępnionych pożyczkobiorcy.

Powód nie wykazał, by wskazane koszty miały na celu pokrycie konkretnych kosztów związanych z realizacją umowy i nie przedstawił kalkulacji takich kosztów. Fakt wyznaczenia ustawą pożyczkodawcom limitu wprowadzanych kosztów pozaodsetkowych, nie oznacza, że mogą oni czynić to dowolnie, w oderwaniu od rzeczywistych i uzasadnionych kosztów, a nadto – że pod pozorem opłat mających służyć pokryciu kosztów mogą pobierać kwoty stanowiące faktycznie dodatkowy zysk albo rekompensujące całe ryzyko związane z zawieraniem umowy.

W konsekwencji Sąd uznał, że zapis umowy, kształtujący wysokość kosztów pożyczki godził w równowagę kontraktową stron, prowadził do zapewnienia powodowi nadmiernych korzyści – przewyższających ewidentnie i rażąco korzyść uzyskaną przez pozwaną, a jednocześnie zmierzał do obejścia przepisów o wysokości odsetek maksymalnych i prowadził do naruszenia uzasadnionych ekonomicznych interesów pozwanej jako konsumenta i to również w sposób rażący, znacznie odbiegający od zasad uczciwego wyważenia praw i obowiązków stron. To odsetki kapitałowe, w wysokości limitowanej przez ustawodawcę, pełnią funkcję wynagrodzenia za korzystanie z cudzego kapitału.

W tej sytuacji Sąd uznał, że postanowienia dotyczące całkowitego kosztu pożyczki nie wiążą pozwanej.

Ustalenie abuzywności postanowień umownych kreujących zobowiązania pozwanej do zapłaty całkowitego kosztu pożyczki ma ten skutek, że nie wiążą jej one od dnia zawarcia umowy. W związku z tym Sąd przyjął, że pozwana nie jest zobowiązana do zapłaty powodowi kwoty stanowiącej całkowity koszt pożyczki. Tym samym, w niniejszej sprawie Sąd stwierdził, że pozwana jest zobowiązana do spłaty wyłącznie samego kapitału pożyczki, tj. 4.000 zł, którą faktycznie otrzymała do dyspozycji od powoda.

Kierując się powyższym Sąd uznał, że skoro pozwana uiściła już na rzecz powoda 891 zł (297 zł x 3), to wobec tego do spłaty pozostało jej jedynie 3127,94 zł (4000 zł – 891 zł + umowne odsetkiienne obliczone na podstawie pkt 3.1 umowy pożyczki w wysokości 18,94 zł) i dlatego taką też kwotę, na podstawie ww. podstaw materialnych, zasądził od pozwanej na rzecz powoda, o czym orzekł w pkt I wyroku.

W pozostałym zakresie, z przyczyn omówionych powyżej, powództwo oddalono, o czym orzeczono w pkt II wyroku.

Zgodnie z art. 320 k.p.c., zasądzone świadczenie w pkt III wyroku Sąd rozłożył na 7 miesięcznych rat, określając wysokość tychże rat i termin ich zapłaty oraz konsekwencje w przypadku uchybienia płatności.

Zgodnie z art. 320 k.p.c., w szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie, a w sprawach o wydanie nieruchomości lub o opróżnienie pomieszczenia - wyznaczyć odpowiedni termin do spełnienia tego świadczenia.

Uprawnienie do rozłożenia zasądzonych świadczenia na raty przysługuje sądowi w szczególnie uzasadnionych wypadkach, a więc w sytuacjach, w których ze względu na stan majątkowy, rodzinny czy zdrowotny spełnienie zasądzonych świadczenia byłoby dla pozwanego niemożliwe do wykonania lub w każdym razie bardzo utrudnione i narażałoby go na niepowetowane szkody. Trudności w spełnieniu świadczenia mogą być obiektywne bądź subiektywne

- spowodowane działaniem samego dłużnika. Należy podkreślić, że rozłożenie na raty należności nie eliminuje konieczności uwzględnienia żądania powoda zasądzenia na jego rzecz odsetek za okres do dnia wydania wyroku zasądzającego świadczenie, powoduje natomiast, że nie przysługują mu odsetki od świadczeń ratalnych za okres pomiędzy wydaniem wyroku a datą płatności poszczególnych rat (por. uchwała składu 7 Sędziów Sądu Najwyższego z 22 września 1970 roku, III PZP 11/70, OSNCP 1971/4/61, a także L. Stecki: Glosa do uchwały z 22 września 1970 roku, III PZP 11/70, OSPiKA 1971/11/202; por. też W. Siedlecki, w: Kodeks postępowania cywilnego, Komentarz, t. I, Warszawa 1975, s. 504).

W ocenie Sądu w stosunku do pozwanej zachodzi taki szczególny przypadek, o którym mowa w art. 320 k.p.c. Z jednej strony należy wskazać, że ryzyko wystąpienia okoliczności uniemożliwiających lub utrudniających wykonanie zobowiązań umownych – spłatę zadłużenia z tytułu umowy pożyczki – obciąża pozwaną, z drugiej jednak należy mieć na względzie stanowiska samych stron. Tymczasem powód nie tylko nie oponował wobec wniosku pozwanej o rozłożenie świadczenia na raty, ale wprost wyraził zgodę (pismo procesowe powoda k. 39) na taką formę spłaty jej zadłużenia. Korzystając z uprawnienia wynikającego z art. 320 k.p.c., Sąd miał na celu także uchronienie pozwanej od postępowania egzekucyjnego oraz naliczania dalszych odsetek.

Odsetki od wskazanej należności Sąd zasądził natomiast zgodnie z art. 481 § 1 i 2 k.c. W niniejszej sprawie, zgodnie z pkt 7.1 umowy pożyczki, pożyczkodawca może wypowiedzieć umowę w przypadku gdy opóźnienie w płatności kwoty równej jednej racie przekroczy 30 dni, po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy do zapłaty zaległości w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania; pożyczkodawca mógł wezwać pożyczkobiorcę do zapłaty na piśmie, lub za pomocą poczty elektronicznej (e-mail), wysłanej na adres poczty elektronicznej pożyczkobiorcy, wskazany we wniosku o udzielenie pożyczki lub inny adres e-mail wskazany przez pożyczkobiorcę. Pożyczkodawca zobowiązany był do zachowania 30 dniowego okresu wypowiedzenia warunków umowy. Wypowiedzenie umowy było równoznaczne z postawieniem w stan natychmiastowej wykonalności należnej pożyczkodawcy całkowitej kwoty do zapłaty, o czym pożyczkodawca poinformował pożyczkobiorcę w oświadczeniu o wypowiedzeniu, wzywając go do zapłaty wymagalnej kwoty. W niniejszej sprawie powód pismem z 27.11.2022 r. (data nadania 28.11.2022r.) wypowiedział łączącą strony umowę pożyczki i wezwał M. L. do zapłaty zadłużenia z tytułu umowy, które na dzień wystawienia pisma wynosiło 10.710,94 zł. Pozwana nie kwestionowała otrzymania wypowiedzenia, ani tego, iż roszczenie stało się wymagalne zgodnie z twierdzeniem powoda, 28.12.2022 r. W świetle powyższego, żądanie powoda o zasądzenie odsetek od dnia wniesienia pozwu należało uznać za uzasadnione. Sąd orzekł odsetki umowne w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie od 23.03.2023 r. do dnia zapłaty.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie ww. przepisów, orzeczono jak pkt. I wyroku.

KOSZTY PROCESU:

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 100 zd. 1 k.p.c. i art. 98 § 1, 1¹, 2-4 k.p.c., art. 99 k.p.c. w pkt IV wyroku.

Powódka przegrała niniejszą sprawę w 70% swojego żądania, zaś pozwana w 30%. Na koszty po stronie powódki złożyła się: opłata od pozwu - 750 zł, opłata skarbową uiszczoną od udzielonego pełnomocnictwa - 17 zł, wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 3600 zł ustalone na podstawie § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2023.1935 t.j.), razem 4367 zł. Pozwana nie przedstawiła wykazu poniesionych kosztów. Wobec tego, pozwana winna zwrócić powódce 30% poniesionych przez nią kosztów, tj. 1310,10 zł (4367 zł x 30%).

Od kosztów procesu powódce należą się również odsetki ustawowe za opóźnienie liczone od daty uprawomocnienia się wyroku.

Asesor sądowy M. P.